

13 Quia exaltatum est nomen ejus solius.
14 Confessio ejus super cælum, & terram: & exaltavit cornu populi sui.

Hymnus omnibus sanctis ejus: filii Israel, populo appropinquanti sibi. Alleluja.

1 Alleluja. Psalmus CXLIX.

Cantate Domino canticum novum: laus ejus in ecclesia sanctorum.

2 Lætetur Israel in eo, qui fecit eum: & filii Sion exultent in rege suo.

3 Laudent nomen ejus in choro: in tympano, & psalterio psallant ei:

4 Quia beneplacitum est Domino in populo suo: & exaltabit mansuetos in salutem.

5 Exultabunt sancti in gloria: lætabuntur in cubilibus suis.

6 Exaltationes Dei in gutture eorum: & gladii ancipites in manibus eorum:

7 Ad faciendam vindictam in nationibus: increpationes in populis.

8 Ad alligandos reges eorum in compedibus: & nobiles eorum in manicis ferreis.

9 Ut faciant in eis judicium conscriptum: gloria hæc est omnibus sanctis ejus. Alleluja.

1 Alleluja. Psalmus CL.

Laudate Dominum in sanctis ejus: laudate eum in firmamento virtutis ejus.

2 Laudate eum in virtutibus ejus: laudate eum secundum multitudinem magnitudinis ejus.

3 Laudate eum in sono tubæ: laudate eum in psalterio, & cithara.

4 Laudate eum in tympano, & choro: laudate eum in chordis, & organo.

5 Laudate eum in cymbalis benesonantibus: laudate eum in cymbalis jubilationis:

6 Omnis spiritus laudet Dominum. Alleluja.

LIBER
PROVERBIORUM,
QUEM
HEBRÆI MISLE
APPELLANT.

CAPUT PRIMUM.

Parabolarum utilitas: auditus & studium sapientie commendatur: filius admonetur, ne peccatorum sequatur blanditias: sapientia ad sui amplexum invitat, & contemptoribus minatur exitium.

1 **P**ARABOLÆ Salomonis, filii David, regis Israel.

2 Ad sciendam sapientiam, & disciplinam:

3 Ad intelligenda verba prudentiæ: & suscipiendam eruditionem doctrinæ, justitiam, & judicium, & æquitatem:

4 Ut detur parvulis astutia, adolescenti scientia, & intellectus.

5 Audiens Sapiens, sapientior erit: & intelligens, gubernacula possidebit.

6 Animadvertet parabolam, & interpretationem, verba sapientum, & ænigmata eorum.

7 * Timor Domini, principium sapientiæ. Sapientiam, atque doctrinam stulti despiciunt.

8 Audi, fili mi, disciplinam patris tui, & ne dimittas legem matris tuæ:

9 Ut addatur gratia capiti tuo, & torques collo tuo.

10 Fili mi, si te lætaverint peccatores, ne acquiescas eis.

11 Si dixerint: Veni nobiscum, infidiemur sanguini, abscondamus tendiculas contra infon-
tem frustra:

* Psalmus
110. 12.
Eccli. 1.
16.

12 Deglutiamus eum sicut infernus viventem, & integrum quasi descendentem in lacum.

13 Omnem pretiosam substantiam reperiemus, implebimus domos nostras spoliis.

14 Sortem mitte nobiscum, marsupium unum fit omnium nostrum.

15 Fili mi, ne ambules cum eis, prohibe pedem tuum a semitis eorum.

* Isai.
59. 7.

16 * Pedes enim illorum ad malum currunt, & festinant, ut effundant sanguinem.

17 Frustra autem jacitur rete ante oculos penitatorum.

18 Ipsi quoque contra sanguinem suum insidiantur, & moluntur fraudes contra animas suas.

19 Sic semite omnis avari, animas possidentium rapiunt.

20 Sapientia foris prædicat, in plateis dat vocem suam:

21 In capite turbarum clamitat, in foribus portarum urbis profert verba sua, dicens:

22 Usquequo parvuli diligitis infantiam, & stulti ea, quæ sibi sunt noxia, cupient, & imprudentes odibunt scientiam?

23 Convertimini ad correptionem meam: en proferam vobis spiritum meum, & ostendam vobis verba mea.

* Isai. 63.
12. & 66.
4.
Jerem.
7. 12.

24 * Quia vocavi, & renuistis: extendi manum meam, & non fuit, qui aspiceret.

25 Despexistis omne consilium meum, & increpationes meas neglexistis.

26 Ego quoque in interitu vestro ridebo, & subannabo, cum vobis id, quod timebatis, advenierit.

27 Cum irruerit repentina calamitas, & interitus quasi tempestas ingruerit: quando venerit super vos tribulatio, & angustia:

28 Tunc invocabunt me & non exaudiam: mane consurgent, & non inventient me:

29 Eo quod exosam habuerint disciplinam, & timorem Domini non susceperint,

30 Nec acquieverint consilio meo, & detraxerint universæ correptioni meæ.

31 Comedent igitur fructus viæ suæ, suisque consiliis saturabuntur.

32 Aversio parvulorum interficiet eos, & prosperitas stultorum perdet illos.

33 Qui autem me audierit, absque terrore requiescet, & abundantia perfruetur, timore maiorum sublato.

CAPUT II.

Sapientiæ acquisitio quanta bona conferat, & quanta mala avertat: cum qua Dei dona veniunt, & sine qua ubique erratur.

1 **F**ili mi, si susceperis sermones meos, & mandata mea absconderis penes te,
2 Ut audiat sapientiam auris tua: inclina cor tuum ad cognoscendam prudentiam.

3 Si enim sapientiam invocaveris, & inclina-veris cor tuum prudentiæ:

4 Si quæseris eam quasi pecuniam, & sicut thesauros effoderis illam:

5 Tunc intelliges timorem Domini, & scientiam Dei invenies:

6 Quia Dominus dat sapientiam: & ex ore ejus prudentia, & scientia.

7 Custodiet rectorum salutem, & proteget gradientes simpliciter,

8 Servans semitas justitiæ, & vias sanctorum custodiens.

9 Tunc intelliges justitiam, & iudicium, & æquitatem, & omnem semitam bonam.

10 Si intraverit sapientia cor tuum, & scientia animæ tuæ placuerit:

11 Consilium custodiet te, & prudentia servabit te,

12 Ut eruaris a via mala, & ab homine, qui perversa loquitur:

13 Qui relinquunt iter rectum, & ambulant per vias tenebrosas:

14 Qui lætantur cum malefecerint, & exultant in rebus pessimis:

15 Quorum viæ perversæ sunt: & infames gressus eorum.

16 Ut eruaris a muliere aliena, & ab extranea, quæ molit sermones suos,

17 Et relinquit ducem pubertatis suæ,

18 Et pacti Dei sui oblita est: inclinata est enim ad mortem domus ejus, & ad inferos semitæ ipsius.

19 Omnes, qui ingrediuntur ad eam, non revertentur, nec apprehendent semitas vitæ.

20 Ut ambules in via bona: & calles justorum custodias.

21 Qui enim recti sunt, habitabunt in terra, & simplices permanebunt in ea.

* Job. 18. 17. 22 * Impii vero de terra perdentur; & qui inique agunt, auferentur ex ea.

CAPUT III.

Sapientia vitam prolongat: misericordia & veritas non deserenda: fiducia in Deum: timor Dei: honorandus Deus: correctio Dei cum letitia ferenda: sapientia laus: sapientiam sequentibus omnia prospera; amico statim dandum, nec ei male faciendum: non contendendum: iniqui non imitandi: impiorum perditio, & piorum benedictio.

1 **F**ili mi, ne obliviscaris legis meæ, & præcepta mea cor tuum custodiat.

2 Longitudinem enim dierum, & annos vitæ, & pacem apponent tibi.

3 Misericordia, & veritas te non deserant, circumda eas gutturi tuo, & describe in tabulis cordis tui:

4 Et invenies gratiam, & disciplinam bonam coram Deo & hominibus.

5 Habe fiduciam in Domino ex toto corde tuo, & ne innitaris prudentiæ tuæ.

6 In omnibus viis tuis cogita illum, & ipse diriget gressus tuos.

* Rom. 12. 16. 7 * Ne sis sapiens apud te ipsum: time Deum, & recede a malo:

8 Sanitas quippe erit umbilico tuo, & irrigatio ossium tuorum.

* Tob. 4. 7. Luc. 14. 13. 9 * Honora Dominum de tua substantia, & de primitiis omnium frugum tuarum da ei:

10 Et implebuntur horrea tua saturitate, & vino torcularia tua redundabunt.

* Hebr. 12. 5. Apoc. 3. 19. 11 * Disciplinam Domini, fili mi, ne abjicias:

12 Quem

12 Quem enim diligit Dominus, corripit: & quasi pater in filio complacet sibi.

13 Beatus homo, qui invenit sapientiam, & qui affluit prudentia:

14 Melior est acquisitio ejus negotiatione argenti, & auri primi & purissimi, fructus ejus:

15 Pretiosior est cunctis opibus, & omnia, quæ desiderantur, huic non valent comparari.

16 Longitudo dierum in dextera ejus, & in sinistra illius divitiæ, & gloria.

17 Viæ ejus viæ pulchræ, & omnes semitæ illius pacificæ.

18 Lignum vitæ est his, qui apprehenderint eam: & qui tenuerit eam, beatus.

19 Dominus sapientia fundavit terram, stabilivit celos prudentia.

20 Sapientia illius eruperunt abyssi, & nubes rore concreverunt.

21 Fili mi, ne effluant hæc ab oculis tuis: custodi legem atque consilium:

22 Et erit vita animæ tuæ, & gratia faucibus tuis.

23 Tunc ambulabis fiducialiter in via tua, & pes tuus non impinget:

24 Si dormieris, non timebis: quiesces, & suavis erit somnus tuus.

25 Ne paveas repentino terrore, & irruentes tibi potentias impiorum.

26 Dominus enim erit in latere tuo, & custodiet pedem tuum, ne capiaris.

27 Noli prohibere benefacere eum, qui potest: si vales, & ipse benefac:

28 Ne dicas amico tuo: Vade, & revertere; cras dabo tibi: cum statim possis dare.

29 Ne moliaris amico tuo malum, cum ille in te habeat fiduciam.

30 Ne contendas adversus hominem frustra, cum ipse tibi nihil mali fecerit.

31 * Ne amuleris hominem injustum, nec imiteris vias ejus: * Psal. 36. 1.

32 Quia abominatio Domini est omnis illusor, & cum simplicibus fermocinatio ejus.

33 Egestas a Domino in domo impii: habitacula autem iustorum benedicentur.

34 Ipse deludet illusores, & mansuetis dabit gratiam.

35 Gloriam sapientes possidebunt: sultorum exaltatio, ignominia.

CAPUT IV.

Sapiens suo exemplo hortatur querere sapientiam cuius explicat utilitates: via impiorum declinandæ, & iustorum amplectendæ: de custodia cordis, oris, & gressuum.

1 **A**udite, filii, disciplinam patris, & attendite, ut sciatis prudentiam.

2 Donum bonum tribuam vobis, legem meam ne derelinquatis.

3 Nam & ego filius fui patris mei, tenellus, & unigenitus coram matre mea:

4 Et docebat me, atque dicebat: Suscipiat verba mea cor tuum, custodi præcepta mea, & vives.

5 Posside sapientiam, posside prudentiam, ne obliviscaris, neque declines a verbis oris mei.

6 Ne dimittas eam, & custodiet te: dilige eam, & conservabit te.

7 Principium sapientiæ, posside sapientiam, & in omni possessione tua, acquire prudentiam:

8 Arripe illam, & exaltabit te: glorificaberis ab ea, cum eam fueris amplexatus.

9 Dabit capiti tuo augmenta gratiarum, & corona inclyta proteget te.

10 Audi fili mi, & suscipe verba mea, ut multiplicentur tibi anni vitæ.

11 Viam sapientiæ monstrabo tibi, ducam te per semitas æquitatis:

12 Quas cum ingressus fueris, non arctabuntur gressus tui, & currens non habebis offendiculum.

13 Tene disciplinam, ne dimittas eam: custodi illam, quia ipsa est vita tua.

14 Ne delesteris in semitis impiorum, nec tibi placeat malorum via.

15 Fuge ab ea, nec trausesas per illam: declina: & desere eam.

16 Non enim dormiunt, nisi male fecerint: & rapitur somnus ab eis, nisi supplantaverint.

17 Comedunt panem impietatis, & vinum iniquitatis bibunt.

18 Iustorum autem semita, quasi lux splendens, procedit & crescit usque ad perfectam diem.

19 Via impiorum tenebrosa: nesciunt ubi corruant.

20 Filii mi, ausculta sermones meos, & ad eloquia mea inclina aurem tuam.

21 Ne recedant ab oculis tuis, custodi ea in medio cordis tui:

22 Vita enim sunt inventientibus ea, & universæ carni sanitas.

23 Omni custodia serva cor tuum: quia ex ipso vita procedit.

24 Remove a te os pravum, & detrahentia labia sint procul a te.

25 Oculi tui recta videant, & palpebræ tuæ præcedant gressus tuos.

26 Dirige semitam pedibus tuis, & omnes viæ tuæ stabilientur.

27 Ne declines ad dexteram, neque ad sinistram, averte pedem tuum a malo, vias enim; quæ a dextris sunt, novit Dominus: perverse vero sunt, quæ a sinistris sunt. Ipse autem rectos faciet cursus tuos, itinera autem tua in pace producet.

CAPUT V.

Vitare jubet meretricem, & ne labores & anni perdantur: propria uxor diligatur, & fugiatur aliena.

1 **F**ili mi, attende ad sapientiam meam, & prudentiæ meæ inclina aurem tuam.

2 Ut custodias cogitationes, & disciplinam labia tua conservent. Ne attendas fallaciæ mulieris:

3 Favus enim distillans labia meretricis, & nitidius oleo guttur ejus.

4 Novissima autem illius amara quasi absinthium, & acuta quasi gladius biceps.

5 Pedes ejus descendunt in mortem; & ad inferos gressus illius penetrant:

6 Per semitam vitæ non ambulant, vagi sunt gressus ejus, & investigabiles.

7 Nunc ergo, fili mi, audi me, & ne recedas a verbis oris mei.

8 Longe fac ab ea viam tuam, & ne appropinques foribus domus ejus.

9 Ne des alienis honorem tuum, & annos tuos crudeli.

10 Ne forte impleantur extranei viribus tuis, & labores tui sint in domo aliena,

11 Et gemas in novissimis, quando consumperis carnes tuas & corpus tuum, & dicas:

12 Cur detestatus sum disciplinam, & increpationibus non acquievit cor meum,

13. Nec audiui vocem docentium me, & magistris non inclinavi aurem meam?

14 Pene fui in omni malo, in medio ecclesiæ & synagogæ.

15 Bibè aquam de cisterna tua, & fluenta putei tui:

16 Deriventur fontes tui foras, & in plateis aquas tuas divide.

17 Habeto eas solus, nec sint alieni participes tui.

18 Sit vena tua benedicta, & lætare cum muliere adolescentiæ tuæ:

19 Cervæ charissima, & gratissimus hinnulus: ubera ejus inebrient te in omni tempore, in amore ejus delectare jugiter.

20 Quare seduceris fili mi, ab aliena, & foveris in sinu alterius?

21 * Respicit Dominus vias hominis, & omnes gressus ejus considerat.

22 Iniquitates suæ capiunt impium, & funibus peccatorum suorum confringitur.

23 Ipse morietur, quia non habuit disciplinam, & in multitudine stultitiæ suæ decipietur.

CAPUT VI.

Sponsori ut fidem datam liberet laborandum: pigrum fornicæ exemplo excitat ad laborem: Apostatam describit: sex quæ Dominus odit: exhortatur ad legis custodiam, utque mulieris pulchritu-

* Job. 14.
16 & 31.
4 & 24.
21.

tudinem non concupiscas, sed consortium vites adulteræ.

1 Fili mi, si sponderis pro amico tuo, defixisti apud extraneum manum tuam.

2 Illaqueatus es verbis oris tui, & captus propriis sermonibus.

3 Fac ergo quod dico fili mi, & temetipsam libera: quia incidisti in manum proximi tui. Disceurre, festina: suscita amicum tuum:

4 Ne dederis somnum oculis tuis, nec dormitent palpebræ tuæ.

5 Eruere quasi damula de manu, & quasi avis de manu aucupis.

6 Vade ad fornicam, o piger, & considera vias ejus, & discce sapientiam:

7 Quæ cum non habeat ducem, nec præceptorem, nec principem,

8 Parat in æstate cibum sibi, & congregat in messe, quod comedat.

9 Ulquequo piger dormies? quando confurges e somno tuo?

10 * Paululum dormies, paululum dormitabis, paululum conferes manus, ut dormias: *Infr. 24. 33.*

11 Et veniet tibi quasi viator egestas, & pauperies quasi vir armatus. Si vero impiger fueris, veniet ut fons messis tua, & egestas longe fugiet a te.

12 Homo apostata, vir inutilis, graditur ore perverso.

13 Annuit oculis, terit pede, digito loquitur,

14 Pravo corde machinatur malum, & omni tempore jurgia feminat.

15 Huic extemplo veniet perditio sua, & subdito conteretur, nec habebit ultra medicinam.

16 Sex sunt, quæ odit Dominus, & septimum detestatur anima ejus:

17 Oculos sublimes, linguam mendacem, manus effundentes innoxium sanguinem,

18 Cor machinans cogitationes pessimas, pedes veloces ad currendum in malum,

19 Proferentem mendacia, testem fallacem, & eum, qui seminat inter fratres discordias.

20 Conserva, fili mi, præcepta patris tui, & ne dimittas legem matris tuæ. Y 3 21

21 Liga ea in corde tuo jugiter, & circumda gutturi tuo.

22 Cum ambulaveris, gradientur tecum: cum dormieris, custodiant te, & evigilans loquere cum eis.

23 Quia mandatum lucerna est, & lex lux, & via vitæ increpatio disciplinæ:

24 Ut custodiant te a muliere mala, & a blanda lingua extraneæ.

25 Non concupiscat pulchritudinem ejus cor tuum, nec capiaris nutibus illius;

26 Pretium enim scorti vix est unius panis: mulier autem viri pretiosam animam capit.

27 Numquid potest homo abscondere ignem in sinu suo, ut vestimenta illius non ardeant?

28 Aut ambulare super prunas, ut non comburantur plantæ ejus?

29 Sic qui ingreditur ad mulierem proximi sui, non erit mundus, cum tetigerit eam.

30 Non grandis est culpa, cum quis furatus fuerit, furatur enim, ut esurientem impleat animam;

31 Deprehensus quoque reddet septuplum, & omnem substantiam domus suæ tradet.

32 Qui autem adulter est, propter cordis inopiam perdet animam suam:

33 Turpitudinem & ignominiam congregat sibi, & opprobrium illius non delebitur.

34 Quia zelus & furor viri non parcat in die vindictæ.

35 Nec acquiescet cuiusquam precibus, nec suscipiet pro redemptione dona plurima.

CAPUT VII.

Hortatur adolescentem ad sapientie amplexum, & mandatorum custodiam: utque scortorum blanditias, quas late describit, evitet.

1 **F**ili mi, custodi sermones meos, & præcepta mea reconde tibi, Fili.

2 Serva mandata mea, & vives: & legem meam quasi pupillam oculi tui:

3 Liga eam in digitis tuis, scribe illam in tabulis cordis tui.

4 Dic sapientiæ, soror mea es: & prudentiam voca amicam tuam,

5 Ut

5 Ut custodiat te a muliere extraneæ, & ab aliena, quæ verba sua dulcia facit.

6 De fenestra enim domus meæ per cancellos prospexi.

7 Et video parvulos, considero vecordem juvenem.

8 Qui transit per plateam juxta angulum, & prope viam domus illius, graditur

9 In obscuro, advesperascente die, in notis tenebris, & caligine.

10 Et ecce occurrit illi mulier ornatu meretricio, præparata ad capiendas animas: garrula & vaga,

11 Quietis impatiens, nec valens in domo consistere pedibus suis,

12 Nunc foris, nunc in plateis, nunc juxta angulos insidians.

13 Apprehensumque deosculatur juvenem, & procaci vultu blanditur, dicens:

14 Victimam pro salute voti, hodie reddidi vota mea.

15 Idcirco egressa sum in occursum tuum, de-fiderans te videre, & reperi.

16 Intexui funibus lectulum meum, stravi tapetibus pictis ex Ægypto.

17 Aspersi cubile meum myrrha, & aloë, & cinnamomo,

18 Veni, inebriemur uberibus, & fruamur cupitis amplexibus, donec illucescat dies.

19 Non est enim vir in domo sua, abiit via longissima.

20 Sacculum pecuniæ secum tulit: in die plenæ lunæ reversurus est in domum suam.

21 Irretivit eum multis sermonibus, & blanditiis labiorum protraxit illum.

22 Statim eam sequitur quasi bos ductus ad victimam, & quasi agnus lasciviens, & ignorans quod ad vincula stultus trahatur.

23 Donec transfigat sagitta jecur ejus: velut si avis festinet ad laqueum, & nescit, quod de periculo animæ illius agitur.

24 Nunc ergo fili mi: audi me, & attende verbis oris mei.

25 Ne abstrahatur in viis illius mens tua: neque decipiaris semitis ejus.

26 Multos enim vulneratos dejecit, & fortissimi quique interfecti sunt ab ea.

27 Vix inferi domus ejus, penetrantes in interiora mortis.

CAPUT VIII.

Sapientia ad sui amplexum invitat, se quoque multis modis commendat, quodque sit Deo coaeterna, cum ipso cuncta componens: quam querentes, beati; spernentes vero, miseri tandem evadent.

1 **N**umquid non sapientia clamitat, & prudentia dat vocem suam?

2 In summis, excelsisque verticibus supraviam, in mediis semiti stans,

3 Juxta portas civitatis in ipsis foribus loquitur, dicens:

4 O viri, ad vos clamito, & vox mea ad filios hominum.

5 Intelligite parvuli astutiam, & insipientes animadvertite.

6 Audite, quoniam de rebus magnis locutura sum: & aperientur labia mea, ut recta praedicent.

7 Veritatem meditabitur guttur meum, & labia mea detestabuntur impium.

8 Justi sunt omnes sermones mei, non est in eis pravum quid, neque perversum.

9 Recti sunt intelligentibus, & aequi invenientibus scientiam.

10 Accipite disciplinam meam, & non pecuniam: doctrinam magis, quam aurum eligit.

11 Melior est enim sapientia cunctis pretiosissimis: & omne desiderabile ei non potest comparari.

12 Ego sapientia habito in consilio, & eruditus inserisum cogitationibus.

13 Timor Domini odit malum: arrogantiam, & superbiam, & viam pravam, & os bilingue defensor.

14 Meum est consilium, & aequitas, mea est prudentia, mea est fortitudo.

15 Per me reges regnant, & legum conditores justa decernunt:

16 Per me principes imperant, & potentes decernunt justitiam.

17 Ego diligentes me diligo: & qui mane vigilant ad me, invenient me.

18 Mecum sunt divitiarum, & gloria, opes superbae, & justitia.

19 Melior est enim fructus meus auro, & lapide pretioso, & gemina mea argento electo.

20 In viis justitiae ambulo, in medio semitarum judicii,

21 Ut ditem diligentes me, & thesauros eorum repleam.

22 Dominus possedit me in initio viarum suarum, antequam quidquam faceret a principio.

23 Ab aeterno ordinata sum, & ex antiquis antequam terra fieret.

24 Nondum erant abyssi, & ego jam concepta eram: necdum fontes aquarum eruperant:

25 Necdum montes gravi mole constiterant: ante colles ego parturiebar:

26 Adhuc terram non fecerat, & flumina, & cardines orbis terrae.

27 Quando praeparabat caelos, aderam: quando certa lege, & gyro vallabat abyssos:

28 Quando aethera firmabat sursum, & liberabat fontes aquarum:

29 Quando circumdabat mari terminum suum, & legem ponebat aquis, ne transirent fines suos, quando appendebat fundamenta terrae:

30 Cum eo eram cuncta componens: & delectabar per singulos dies, ludens coram eo omni tempore;

31 Ludens in orbe terrarum: & deliciae meae, esse cum filiis hominum.

32 Nunc ergo, filii, audite me: Beati, qui custodiunt vias meas.

33 Audite disciplinam, & estote sapientes, & nolite abjicere eam.

34 Beatus homo qui audit me, & qui vigilat ad fores meas quotidie, & observat ad postes ostii mei.

35 Qui me invenerit, inveniet vitam, & hauriet salutem a Domino:

36 Qui autem in me peccaverit, lædet animam suam. Omnes, qui me oderunt, diligunt mortem.

CAPUT IX.

Sapientia domo sibi ædificata omnes ad se allicit, vitam prorogat, & a muliere stulta ac vaga liberat: porro eruditionem & correptionem non suscipiet impius ac derisor; sed justus & sapiens.

1 Sapiencia ædificavit sibi domum, excidit columnas septem.

2 Immolavit victimas suas, miscuit vinum, & proposuit mensam suam.

3 Misit ancillas suas, ut vocarent ad arcem, & ad mœnia civitatis:

4 Si quis est parvulus, veniat ad me. Et insipientibus locuta est:

5 Venite, comedite panem meum, & bibite vinum quod miscui vobis.

6 Relinquitte infantiam, & vivite, & ambulate per vias prudentiæ.

7 Qui erudit derisorem, ipse injuriam sibi facit: & qui arguit impium, sibi maculam generat.

8 Noli arguere derisorem, ne oderit te. Argue sapientem, & diliget te.

9 Da sapienti occasionem, & addetur ei sapientia. Doce justum, & festinabit accipere.

10 * Principium sapientiæ, timor Domini: & scientia sanctorum, prudentia.

11 Per me enim multiplicabuntur dies tui, & addentur tibi anni vitæ.

12 Si sapiens fueris, tibi metipsum eris: si autem illusor, solus portabis malum.

13 Mulier stulta & clamosa, plenaque illecebris, & nihil omnino sciens,

14 Sedit in foribus domus suæ super sellam in excelso urbis loco,

15 Ut vocaret transeuntes per viam, & pergentes itinere suo:

16 Qui est parvulus, declinet ad me. Et verborum locuta est:

17 Aquæ furtivæ dulciores sunt, & panis absconditus suavior.

* Psal.
119. 10.
Sap. 1. 7.
Eccli. 1.
16.

18 Et ignoravit, quod ibi sint gigantes, & in profundis inferni convivæ ejus.

PARABOLÆ SALOMONIS.

CAPUT X.

Alternat sermonem de filio sapiente & stulto, justo & impio, operante & otioso, simplici & pravo: de charitate & odio: de bono linguæ ejusque malo.

1 Filius sapiens lætificat patrem: filius vero stultus mœstitia est matris suæ.

2 * Nil proderunt thesauri impietatis: justitia vero liberabit a morte. * Infra 11. 4.

3 Non affliget Dominus fame animam justii: & insidias impiorum subvertet.

4 Egestatem operata est manus remissa: manus autem fortium divitiis parat.

Qui nititur mendaciis, hic pascit ventos: idem autem ipse sequitur aves volantes.

5 Qui congregat in messe, filius sapiens est: qui autem stertit æstate, filius confusionis.

6 Benedictio Domini super caput justii: os autem impiorum operit iniquitas.

7 Memoria justii cum laudibus: & nomen impiorum putrescet.

8 Sapiens corde præcepta suscipit: stultus cæditur labiis.

9 Qui ambulat simpliciter, ambulat confidenter: qui autem depravat vias suas, manifestus erit.

10 * Qui annuit oculo, dabit dolorem: & stultus labiis verberabitur. * Eccli. 27. 25.

11 Vena vitæ, os justii: & os impiorum operit iniquitatem.

12 Odium suscitatur rixas: * & universa delicta operit charitas. * 1 Cor. 13. 4.

13 In labiis sapientiis invenitur sapientia: & virga in dorso ejus, qui indiget corde. * 1. Petr. 4. 8.

14 Sapientes abscondunt scientiam: os autem stulti confusioni proximum est.

15 Substantia divitis, urbs fortitudinis ejus: pavor pauperum, egestas eorum.

- 16 Opus iusti ad vitam: fructus autem impii ad peccatum.
- 17 Via vitæ, custodienti disciplinam: qui autem increpationes relinquit, errat.
- 18 Abscondunt odium labia mendacia: qui profert contumeliam, insipiens est.
- 19 In multiloquio non deerit peccatum: qui autem moderatur labia sua, prudentissimus est.
- 20 Argentum electum, lingua iusti: cor autem impiorum pro nihilo.
- 21 Labia iusti erudiunt plurimos: qui autem indocti sunt, in cordis egestate moriuntur.
- 22 Benedictio Domini divites facit, nec sociabitur eis afflictio.
- 23 Quasi per risum stultus operatur scelus: sapientia autem est viro prudentia.
- 24 Quod timet impius, veniet super eum: desiderium suum iustis dabitur.
- 25 Quasi tempestas transiens, non erit impius: iustus autem quasi fundamentum sempiternum.
- 26 Sicut acetum dentibus, & fumus oculis, sic piger his, qui miserunt eum.
- 27 Timor Domini apponet dies: & anni impiorum breviabuntur.
- 28 Expectatio iustorum lætitia: spes autem impiorum peribit.
- 29 Fortitudo simplicis via Domini: & pavor his, qui operantur malum.
- 30 Iustus in æternum non commovebitur: impii autem non habitabunt super terram.
- 31 Os iusti parturiet sapientiam: lingua pravorum peribit.
- 32 Labia iusti considerant placita: & os impiorum perversa.

CAPUT XI.

Æquitatis & iustitiæ cæterarumque virtutum commoda, & vitiorum ac vanarum divitiarum incommoda.

- 1 **S**atera dolosa, abominatio est apud Dominum: & pondus æquum, voluntas ejus.
- 2 Ubi fuerit superbia, ibi erit & contumelia: ubi autem est humilitas, ibi & sapientia.

3 Sim-

3 Simplicitas iustorum dirigit eos: & supplantatio perverforum vastabit illos.

4 * Non proderunt divitiæ in die ultionis: iustitia autem liberabit a morte.

* Supra
10. 2.

5 Iustitia simplicis dirigit viam ejus: & in impietate sua corruet impius.

6 Iustitia rectorum liberabit eos: & in insidiis suis capientur iniqui.

7 Mortuo homine impio, nulla erit ultra spes: & expectatio sollicitorum peribit.

8 Iustus de angustia liberatus est: & tradetur impius pro eo.

9 Simulator ore decipit amicum suum: iusti autem liberabuntur scientia.

10 In bonis iustorum exultabit civitas: & in perditione impiorum erit laudatio.

11 Benedictio iustorum exaltabitur civitas: & ore impiorum subvertetur.

12 Qui despicit amicum suum, indigens corde est: vir autem prudens tacebit.

13 Qui ambulat fraudulenter, revelat arcana: qui autem fidelis est animi, celat amici commissum.

14 Ubi non est gubernator, populus corruet: salus autem, ubi multa consilia.

15 Affligetur malo, qui fidem facit pro extranea: qui autem cavet laqueos, securus erit.

16 Mulier gratiofa inveniet gloriam: & robusti habebunt divitias.

17 Benefacit animæ suæ vir misericors: qui autem crudelis est, etiam propinquos abjicit.

18 Impius facit opus instabile: seminanti autem iustitiam merces fidelis.

19 Clementia preparat vitam, & sectatio maiorum mortem.

20 Abominabile Domino cor pravum: & voluntas ejus in iis, qui simpliciter ambulant.

21 Manus in manu non erit innocens malus: semen autem iustorum salvabitur.

22 Circulus aureus in naribus suis, mulier pulchra & fatua.

23 Desiderium iustorum omne bonum est: præstolatio impiorum furor.

24

24. Alii dividunt propria, & ditiores fiunt; alii rapiunt non sua, & semper in egestate sunt.
25. Anima, quæ benedicit, impinguabitur; & qui in-briat, ipse quoque inebriabitur.
26. Qui abscondit frumenta, maledicetur in populis; benedictio autem super caput vendentium.
27. Bene confurgit diluculo, qui quærit bona: qui autem investigator malorum est, opprimetur ab eis.
28. Qui confidit in divitiis suis, corruet; iusti autem quasi virens folium germinabunt.
29. Qui conturbat domum suam, possidebit ventos: & qui stultus est, serviet sapienti.
30. Fructus iusti lignum vitæ: & qui suscipit animas, sapiens est.
31. * Si iustus in terra recipit, quanto magis impius & peccator?

* Eccl.
4. 18.

CAPUT XII.

Vicissim loquitur de diligente disciplinam & eam odiente; de impio & iusto, operante & otioso, stulto & sapiente, & de bonis ac malis linguae.

1. **Q**ui diligit disciplinam, diligit scientiam: qui autem odit increpationes, insipiens est.
2. Qui bonus est, hauriet gratiam a Domino: qui autem confidit in cognitionibus suis, impie agit.
3. Non roborabitur homo ex impietate: & radix iustorum non commovebitur.
4. Mulier diligens, corona est viri suo: & putredo in ossibus ejus, quæ confusione res dignas gerit.
5. Cogitationes iustorum judicia: & consilia impiorum fraudulenta:
6. Verba impiorum insidantur sanguini: os iustorum liberabit eos.
7. Verte impios, & non erunt: domus autem iustorum permanebit.
8. Doctrina sua noscetur vir: qui autem vanus & excors est, patebit contemptui.
9. * Mellior est pauper & sufficiens sibi, quam gloriosus & indigens pane.
10. Novi iustus jumentorum suorum animas: viscera autem impiorum crudelia.

* Eccl.
14. 30.

11. * Qui operatur terram suam, satiabitur panibus: qui autem sectatur otium, stultissimus est. Qui suavis est in vini demorationibus, in suis munitionibus relinquit contumeliam.
12. Desiderium impii munimentum est pessimum: radix autem iustorum proficiet.
13. Propter peccata laborum ruina proximat malo: effugiet autem iustus de angustia.
14. De fructu oris sui unusquisque replebitur bonis, & juxta opera manuum suarum retribuetur ei.
15. Via stulti recta in oculis ejus: qui autem sapiens est, audit consilia.
16. Fatuus statim indicat iram suam: qui autem dissimulat injuriam, callidus est.
17. Qui, quod novit loquitur, index justitiæ est: qui autem mentitur, testis est fraudulentus.
18. Est, qui promittit, & quasi gladio pungitur conscientie: lingua autem sapientium sanitas est.
19. Labium veritatis firmum erit in perpetuum: qui autem testis est repentinus, concinnat linguam mendacii.
20. Dolus in corde cogitantium mala: qui autem pacis ineunt consilia, sequitur eos gaudium.
21. Non contristabit iustum, quicquid ei acciderit: impii autem replebuntur malo.
22. Abominatio est Domino labia mendacia: qui autem fideliter agunt, placeant ei.
23. Homo veritatis celat scientiam: & cor insipientium provocat stultitiam.
24. Manus fortium dominabitur: quæ autem remissa est, tributis serviet.
25. Mœror in corde viri humiliabit illum, & sermone bono lætificabitur.
26. Qui negligit damnum propter amicum, justus est: iter autem impiorum decipiet eos.
27. Non inveniet fraudulentus lucrum: & substantia hominis erit auri pretium.
28. In semita justitiæ, vita: iter autem devium ducit ad mortem.

* Eccl.
20. 30.

CAPUT XIII.

De filio sapiente: de oris custodia, & inconsiderato ad loquendum: de paupere divite, & divite pau-

paupere, lucerna impiorum, substantia festinata & dilatione spei: omnia cum consilio agenda, & cum sapientibus gradiendum: de parcente virgæ, & insaturabili ventre impii.

1 **F**ilius sapiens, doctrina patris: qui autem illusor est, non audit, cum arguitur.

2 De fructu oris sui homo satiabitur bonis: anima autem prævaricatorum iniqua.

3 Qui custodit os suum, custodit animam suam: qui autem inconsideratus est ad loquendum, sentiet mala.

4 Vult & non vult piger: anima autem operantium impinguabitur.

5 Verbum mendax justus detestabitur: impius autem confundit, & confundetur.

6 Justitia custodit innocentis viam: impietas autem peccatorum supplantat.

7 Est quasi dives cum nihil habeat: & est quasi pauper, cum in multis divitiis sit.

8 Redemptio animæ viri, divitiæ suæ: qui autem pauper est, increpationem non sustinet.

9 Lux justorum lætificat: lucerna autem impiorum extinguetur.

10 Inter superbos semper jurgia sunt: qui autem agunt omnia cum consilio, reguntur sapientia.

11 Substantia festinata minuetur: quæ autem paulatim colligitur manu, multiplicabitur.

12 Spes, quæ differtur, affligit animam: lignum vitæ desiderium veniens.

13 Qui detrahit alicui rei, ipse se in futurum obligat: qui autem timet præceptum, in pace verfabitur.

Animæ dolosæ errant in peccatis: iusti autem misericordes sunt, & miserantur.

14 Lex sapientis fons vitæ, ut declinet a ruina mortis.

15 Doctrina bona dabit gratiam; in itinere contemptorum vbrago.

16 Altus omnia agit cum consilio: qui autem fatuus est, aperit stultitiam.

17 Nuntius impii cadet in malum: legatus autem fidelis, fuitas.

18 Egestas, & ignominia ei, qui deserit disciplinam: qui autem acquiescit arguenti, glorificabitur.

19 Desiderium si compleatur, delectat animam: detestantur stulti eos, qui fugiunt mala.

20 Qui cum sapientibus graditur, sapiens erit: amicus stultorum similis efficietur.

21 Peccatores persequitur malum: & iusti retribuentur bona.

22 Bonus relinquit hæredes filios, & nepotes: & custoditur iusto substantia peccatoris.

23 Multi cibi in novalibus patrum: & aliis congregantur absque iudicio.

24 Qui parit virgæ, odit filium suum: qui autem diligit illum, instanter erudit.

25 Justus comedit, & replet animam suam: venter autem impiorum insaturabilis.

CAPUT XIV.

Sapientiæ & stultitiæ varie conditiones: prudentia quivis status debite regulatur, qua quis ad misericordiam movetur, & affectiones moderatur: vitia autem perdunt homines.

1 **S**apiens mulier ædificat domum suam: insipiens extractam quoque manibus destruet.

2 Ambulans recto itinere, & timens Deum, despicitur ab eo, qui infami graditur via.

3 In ore stulti virga superbiæ: labia autem sapientium custodiunt eos. * Job. 12. 4.

4 Ubi non sunt boves, præsepe vacuum est: ubi autem plurimæ fegetes, ibi manifesta est fortitudo bovis.

5 Testis fidelis non mentitur: profert autem mendacium dolosus testis.

6 Quærit derisor sapientiam, & non invenit: doctrina prudentium facilis.

7 Vade contra virum stultum, & nescit labia prudentiæ.

8 Sapientia callidi est intelligere viam suam, & imprudentia stultorum errans.

9 Stultus illudet peccatum, & inter justos morabitur gratia.

10 Cor, quod novit amaritudinem animæ suæ, in gaudio ejus non miscebitur extraneus.

11 Domus impiorum delebitur: tabernacula vero justorum germinabunt.

12 Est via, quæ videtur homini justa: novissima autem ejus deducunt ad mortem.

13 Risus dolore miscebitur, & extrema gaudii luctus occupat.

14 Viis suis replebitur stultus, & super eum erit vir bonus.

15 Innocens credit omni verbo: astutus considerat gressus suos.

Filii doloso nihil erit boni: sermo autem sapienti prosperi erunt actus, & dirigitur via ejus.

16 Sapiens timet, & declinat a malo: stultus transiit, & confidit.

17 Impatiens operabitur stulticiam: & vir verus odiosus est.

18 Possidebunt parvuli stulticiam, & expectabunt astuti scientiam.

19 Jacebunt mali ante bonos: & impii ante portas justorum.

20 Etiam proximo suo pauper odiosus erit: amici vero divitum multi.

21 Qui despicit proximum suum, peccat: qui autem miseretur pauperis, beatus erit.

Qui credit in Domino, misericordiam diligit.

22 Errant, qui operantur malum: misericordia & veritas præparant bona.

23 In omni opere erit abundantia: ubi autem verba sunt plurima, ibi frequenter egestas.

24 Corona sapientium, divitiæ eorum: fatuitas stultorum, imprudentia.

25 Liberat animas testis fidelis: & profert mendacia versipellis.

26 In timore Domini fiducia fortitudinis, & filiis ejus erit spes.

27 Timor Domini fons vitæ, ut declinent a ruina mortis.

28 In multitudine populi dignitas regis: & in paucitate plebis ignominia principis.

29 Qui patiens est, multa gubernatur prudentia: qui autem impatiens est, exaltat stulticiam suam.

30 Vita carniæ, sanitas cordis: putredo osium, invidia.

31 * Qui calumniatur egentem, exprobrat factori ejus: honorat autem eum, qui miseretur pauperis.

32 In malitia sua expelletur impius: sperat autem justus in morte sua.

33 In corde prudentis requiescit sapientia, & indoctos quosque erudiet.

34 Justitia elevat gentem: miseros autem facit populos peccatum.

35 Acceptus est regi minister intelligens: iracundiam ejus inutilis sustinebit.

CAPUT XV.

Responsio mollis: lingua sapientis, & immoderata, fortitudo domus justi: victima impiorum ingrata: omnia Deo nota: cor gaudens: dies pauperis mali, secunda mens: vocari ad olera: vir iracundus & rixosus: laus patientis: iter pigrorum: domus superbiorum: fide & misericordia purgantur peccata: de abijciente disciplinam: laus timoris Domini, & humilitatis.

1 **R**esponsio mollis frangit iram: sermo durus suscitatur furorem. *Infra 25. 15.*

2 Lingua sapientium ornat scientiam: os factorum ebullit stulticiam.

3 In omni loco oculi Domini contemplantur bonos & malos.

4 Lingua placabilis, lignum vitæ: quæ autem immoderata est, conteret spiritum.

5 Stultus irridet disciplinam patris sui: qui autem custodit increpationes, astutior fiet.

In abundanti justitia virtus maxima est: cogitationes autem impiorum eradicabuntur.

6 Domus justi plurima fortitudo: & in fructibus impii conturbatio.

7 Labia sapientium disseminabunt scientiam: cor stultorum dissimile erit.

8 * Victima impiorum abominabiles Domino: vota justorum placabilia. *Infra 21. 27. Eccl. 34. 21.*

9 Abominatio est Domino via impii: qui sequitur justitiam, diligitur ab eo.

10 Doctrina mala deferenti viam vitæ: qui increpationes odit, morietur.

11 Infernus, & perditio coram Domino: quanto magis corda filiorum hominum?

12 Non amat pestilens eum, qui se corripit: nec ad sapientes graditur.

* *Infra*
17. 22.

13 * Cor gaudens exhilarat faciem: in mœrore animi deicitur spiritus.

14 Cor sapientis quærit doctrinam: & os stultorum pascitur imperitia.

15 Omnes dies pauperis, mali: securus meus quasi iuge convivium.

16 Melius est parum cum timore Domini, quam thesauri magni & insatiabiles.

17 Melius est vocari ad olera cum charitate, quam ad vitulum saginatum cum odio.

18 Vir iracundus provocat rixas: qui patiens est, mitigat fuscitatas.

19 Iter pigrorum quasi sepes spinarum: via iustorum absque offendiculo.

20 Filius sapiens lætificat patrem: & stultus homo despicit matrem suam.

21 Stultitia gaudium stulto: & vir prudens dirigit gressus suos.

22 Dissipantur cogitationes, ubi non est consilium: ubi vero sunt plures consiliarii, confirmantur.

23 Lætatur homo in sententia oris sui: & sermo opportunus est optimus.

24 Semita vitæ super eruditum, ut declinet de inferno novissimo.

25 Domum superbiorum demolietur Dominus: & firmos faciet terminos viduæ.

26 Abominatio Domini cogitationes malæ: & purus sermo pulcherrimus firmabitur ab eo.

27 Conturbat domum suam, qui sectatur avaritiam: qui autem odit munera, vivet.

* *Infra*
16. 6.

* Per misericordiam & fidem purgantur peccata: per timorem autem Domini declinat omnis a malo.

28 Mens iusti meditatatur obedientiam: os impiorum redundat malis.

29 Longe est Dominus ab impiis: & orationes iustorum exaudiet.

30 Lux oculorum lætificat animam: fama bona impinguat ossa.

31 Auris, quæ audit increpationes vitæ, in medio sapientium commorabitur.

32 Qui abjicit disciplinam, despicit animam suam: qui autem acquiescit increpationibus, possessor est cordis.

33 Timor Domini, disciplina sapientiæ: & gloriam præcedit humilitas.

CAPUT XVI.

Homo animam præparat, Deus spirituum ponderator, linguam viasque hominum dirigit, omnia propter seipsum operans, cui abominatio est omnis arrogans: misericordia redimuntur peccata; pondus & statera Dei judicium; indignatio & clementia regis; laus sapientiæ, prudentiæ, eruditi, ac dulcis in verbo, & patientis; vituperatur insipiens & perversus; sortes a Domino temperantur.

1 **I**lominis est animam præparare: & Domini gubernare linguam.

2 * Omnes viæ hominis patent oculis ejus: spirituum ponderator est Dominus. * *Infra*
15. 2.

3 Revela Domino opera tua, & dirigentur cogitationes tuæ.

4 Univerfa propter semetipsum operatus est Dominus: impium quoque ad diem malum.

5 Abominatio Domini est omnis arrogans, etiam si manus ad manum fuerit, non est innocens.

Initium viæ bonæ, facere iustitiam: accepta est autem apud Deum magis, quam immolare hostias.

6 * Misericordia & veritate redimitur iniquitas: & in timore Domini declinatur a malo. * *Supra*
15. 27.

7 Cum placuerint Domino viæ hominis, inimicos quoque ejus convertet ad pacem.

8 Melius est parum cum iustitia, quam multi fructus cum iniquitate.

9 Cor hominis disponit viam suam: sed Dominus est dirigere gressus ejus.

10 Divinatio in labiis regis, in iudicio non errabit os ejus.

11 Pondus & statera iudicia Domini sunt: & opera ejus omnes lapides sacculi.

12 Abominabilis regi, qui agunt impie: quoniam iustitia firmatur solum.

13 Voluntas regum labia iusta: qui recta loquitur, diligitur.

14 Indignatio regis, nuntii mortis: & vir sapiens placabit eam.

15 In hilaritate vultus regis, vita: & clementia ejus quasi imber serotinus.

16 Posside sapientiam, quia auro melior est: & acquire prudentiam, quia pretiosior est argento.

17 Semita iustorum declinat mala: custos animæ suæ servat viam suam.

18 Contritionem præcedit superbia: & ante ruinam exaltatur spiritus.

19 Melius est humiliari cum mitibus, quam dividere spolia cum superbis.

20 Eruditus in verbo reperiet bona: & qui sperat in Domino, beatus est.

21 Qui sapiens est corde, appellabitur prudens: & qui dulcis eloquio, majora percipiet.

22 Fons vitæ, eruditio possidentis: doctrina stultorum, fatuitas.

23 Cor sapientis erudiet os ejus: & labiis ejus addet gratiam.

24 Favus mellis, composita verba: dulcedo animæ, sanitas ossium.

25 Est via, quæ videtur homini recta: & novissima ejus ducunt ad mortem.

26 Anima laborantis laborat sibi, quia compulit eum os suum.

27 Vir impius fodit malum, & in labiis ejus ignis ardescit.

28 Homo perversus suscitatur lites: & verbosus separat principes.

29 Vir iniquus lætat amicum suum: & ducit eum per viam non bonam.

30 Qui attonitis oculis cogitat prava, mordens labia sua perficit malum.

31 Corona dignitatis senectus, quæ in viis iustitiæ reperietur.

32 Melior est patiens viro forti: & qui dominatur animo suo, expugnatore urbium.

33 Sortes mittuntur in sinum, sed a Domino temperantur.

CA-

CAPUT XVII.

Buccella sicca cum gaudio; servus sapiens; Dominus corda probat: despiciens pauperem; gaudens de alterius ruina; corona senum; celans delictum; fatuus in stultitia confidens; stulto inutilis divitiæ: altam faciens domum suam; omni tempore diligit amicus; animus gaudens, & spiritus tristis; stultus tacens.

1 **M**ellior est buccella sicca cum gaudio, quam domus plena victimis cum jurgio.

2 * Servus sapiens dominabitur filiis stultis, & inter fratres hereditatem dividet. ^{Eccli. 10. 28.}

3 Sicut igne probatur argentum, & aurum camino: ita corda probat Dominus.

4 Malus obedit linguæ iniquæ, & fallax obtemperat labiis mendacibus.

5 * Qui despicit pauperem, exprobrat factori ejus, & qui ruina lætatur alterius, non erit impunitus. ^{Sup. 14. 21.}

6 Corona senum filii filiorum: & gloria filiorum patres eorum.

7 Non decent stultum verba composita: nec principem labium mentiens.

8 Gemma gratissima, expectatio præstolantis: quocumque se vertit, prudenter intelligit.

9 Qui celat delictum, quærit amicitias: qui altero sermone repetit, separat fœderatos.

10 Plus proficit correptio apud prudentem, quam centum plagæ apud stultum.

11 Semper jurgia quærit malus: angelus autem crudelis mittetur contra eum.

12 Expedit magis ursæ occurrere raptis fœtibus, quam fatuo confidenti in stultitia sua.

13 * Qui reddit mala pro bonis, non recedet malum de domo ejus. ^{Rom. 12. 17. Theff. 5. 15.}

14 Qui dimittit aquam, caput est jurgiorum: & antequam patiatur contumeliam, iudicium deserit. ^{1. Petr. 3. 9.}

15 * Qui justificat impium, & qui condemnat iustum, abominabilis est uterque apud Deum. ^{Isai. 5. 23.}

16 Quid prodest stulto habere divitias, cum sapientiam emere non possit?

Z 4

Qui